

Příklad dobré praxe - Hušková

Protože doučuji skupinky prvňáčků (většinou češtinu) naším hlavním tématem je sluchové vnímání. To jim potom lépe pomáhá při psaní, čtení, vyslovování, zapamatování si slov při psaní diktátu nebo například porozumění textu.

Při práci s žáky se mi osvědčilo používání rozmanitých materiálů. Přestože jsme se celou hodinu věnovali jednomu okruhu, aktivity se měnily a žáci dlouho udrželi pozornost. Také mi velmi pomáhala zraková opora. Žáci v první třídě ještě neznali všechna písmenka, někteří byli OMJ a obrázky slov jim pomáhaly lépe si věc představit a pochopit, o čem mluvím.

Sluchová analýza a syntéza

Sluchová analýza a syntéza společně úzce souvisí. V podstatě jde o rozkládání slov na menší části (slabiky nebo hlásky) a jejich opětovné spojování do slov. Nejprve je dobré rozkládat věty na slova, potom slova na slabiky a až v pozdějším věku rozklad slova na hlásky. U rozkladu na hlásky můžeme nejprve využít odlišení první hlásky, poté poslední hlásky slova a až potom rozklad celého slova na hlásky.

K lepšímu znázornění sluchové analýzy a syntézy můžeme využít pípáky, vytleskávání slabik, krokování délky slabik, obrázky slova, které chceme analyzovat nebo třeba písmenka které můžeme skládat do slov.

Hra na robota

Učitel si hraje na „robota“ a říká slova po slabikách (au-tíč-ko), žák skládá slabiky do slov a tlumočí, co robot říká (autíčko). Tím žák procvičuje sluchovou syntézu. Role se mohou i vystřídat, žáci tím pak procvičují sluchovou analýzu. Ztíženou variantou je rozkládání slov na hlásky. Robot pak mluví po hláskách (a-u-t-í-č-k-o) a žák opět tlumočí (autíčko).

Slovní fotbal

Slovní fotbal je hra na principu vymýšlení slov, které začínají poslední hláskou předcházejícího slova. Při hraní je třeba sluchová analýza k odlišení poslední hlásky slova protihráče. Obměnou klasického slovního fotbalu může být slabikový slovní fotbal. Při slabikovém slovním fotbalu se hráči snaží vymyslet slovo začínající na poslední slabiku slova předcházejícího.

Slovní zásoba (strana 5-7), pracovní listy (strana 8-15)

Sluchová diferenciacie

Ve sluchové diferenciaci jde o rozlišení různých zvuků. Nejprve začínáme rozlišením zvuků v našem okolí – směr a zdroj zvuku, později rozlišujeme významy různých slov, slabik a hlásek.

Stejné nebo jiné

Učitel čte dvojice slov a žák musí určit, jestli jsou slova stejná nebo jiná. Další variantou jsou dvojice slabik nebo dvojice hlásek. Obtížnost aktivity se odvíjí od výraznosti rozdílů mezi slovy/slabikami/hláskami.

Při rozlišování dvojic slov jsou nejjednodušší variantou slova s rozdílnou počáteční hláskou (pes/les), poté slova s rozdílnou koncovou hláskou (les/lev) a nakonec slova s odlišnou hláskou uvnitř slova (lep/lup). Můžeme využívat i slova, která se liší v délce slabik (váha/váhá).

Při rozlišování dvojic slabik využíváme slabiky s párovými souhláskami (p/b, t/d, t'/d', v/f, /z, š/ž, h/ch), ale i různé délky slabik, ostré/tupé sykavky, hlásky TDN/ŤDŇ.

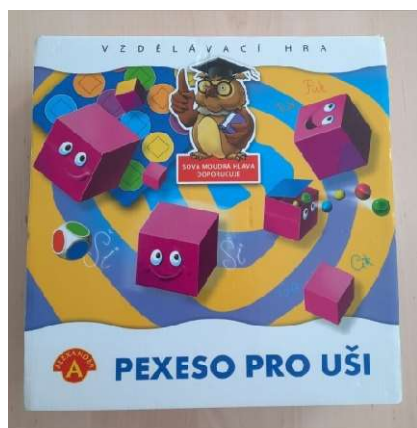
Slovní zásoba (strana 5-7), pracovní listy (strana 8-15)

Sluchová paměť

Sluchová paměť je krátkodobá paměť pro slyšené informace – přijímané sluchem. Je důležitou součástí pro čtení, psaní a obecně učení.

Sluchové pexeso

Pexeso pro uši je hra na principu pexesa. Hráči hledají dvě stejně znějící krabičky. Hra se dá koupit nebo i vyrobit. Já využila vnitřky kinder vajíček a na náplň jsem použila rýži, rolničky, korálky,...

Diktát

Psaním diktátu také procvičujeme sluchovou paměť. Pokud chceme diktát ztížit, můžeme použít slovní zásobu ze sluchové diferenciacce.

Řada slov s opakujícím se slovem

Žákům učitel čte řadu slov, ve které se jedno slovo vyskytne dvakrát. Řady mohou být různě dlouhé a na různá témata. Když se žákovi nepodaří slovo odhalit, přečteme řadu znovu. Pokud je třeba čteme řadu znovu, ale při dalším opakování ubíráme slova (zkracujeme délku řady). Až žák na opakující se slovo přijde, můžeme se přesunout na další řadu.

například: pes, **kočka**, králík, ryba, **kočka**

růžová, **modrá**, zelená, černá, **modrá**, bílá

jablko, **švestka**, hruška, jahoda, **švestka**, banán, mandarinka

lyže, **míč**, raketa, kolo, brusle, hokejka, **míč**, švihadlo

Opakování rytmu

Učitel hraje na tělo (samozřejmě jde využít i hudební nástroje, ale nejsou třeba), žáci opakují vytvořený rytmus. Využijeme tleskání, dupání, luskání,...

Přijela tetička z Ameriky a dovezla nám...

Žáci se střídají a vymýšlejí, co mohla tetička z Ameriky dovézt. První žák řekne frázi a svůj předmět, druhý žák zopakuje frázi a předmět prvního žáka a přidá svůj vlastní předmět. Snahou je zapamatovat si všechny předchozí předměty a postupně přidávat. Hra vede k podpoře rozvoje sluchové paměti, rozvíjení slovní zásoby a podpoře fantazie.

Písnička koncovky přídavných jmen (strana 16)

Učitelka předzpívává písničku, ve které se opakuje jedno přídavné jméno v různých rodech (například zelený-zelená-zelené). Žáci po učitelce jednotlivé takty opakují. Po každé trojici přídavného jména vyzve žáky k doplnění. Různě střídá přídavná jména v různých rodech a děti doplňují, jaké podstatné jméno u něj bylo. Podstatná jména je dobré doplnit obrázky (žáci budou mít zrakovou oporu a lépe pochopí význam slova).

SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ – zní nesmyslné dvojice stejně nebo jinak?

zlov – zlom, loki – koli, šaše – šiša, dmil – dnil, jako – jiko, lipe – peli, maj – jam, vele – veli, trabo – trapo, june – neju, levír – vírel, tuj – tuj, klam – klan, devur – devor, šulpík – šulpík, devor – devur, samoj – mojas, teple – teplu, juvlaj – vujlaj, trep – drep, trego – frego, seva – sefa, maš – maš, tava – ktava, jach – jech, drim – drim, chemo – chremo, bak – bav, tákos – kostá, mletó – ótelm, jiver – revij, vekmó – kmóve, lívaj – lívaj, klevo – klevo, mutaj – jamtu, tuva – duva, jamík – pamík, lepor – hepor, rumbaj – zumbaj, peklá – klápe, šlik – šlim, temta – tomte, jovír – rívoj, šauder – šaumer, hohe – hohe, jíbok – jívok, tep – tup, líkoj – blíkoj, hlik – hlek, aten – atem, nejte – najte, dun – dům, ešle – ešle, žar – raž, udr – utr, lan – lam, grek – grek, glé – gló, bha – bhu, muj – mluj, rup – rup, haj – hej, mnam – mnam, cif – caf, ujk – ujk, flen – fler, deb – dib, šip – šep, htá – htu, flé – flé, vuk – vul, vod – vot, ují – ují, neg – neg, ant – ent, dluj – duj, fuké – fké, jaj – joj, nek – nek, kli – keli, jum – jem, cvil – cvel, fer – fer, pdo – pde, nut – nat, fas – fes, žas – žes, čop – čop, šuj – šul, žáže – žežá, šeř – šjeř, klup – lup, dec – dic, ted – ted', fje – fjá, tuč – teč, nují – nují, kiv- kev, fert- fert', hejá – hejó, bed – beť, tež – teže, tule – tuli, hejá – hejó, sed – sed', hják – hják, jel – lej, pdef – def, mnál – mná, bhu – bhu, xaf – xal, dná – dné, dasva – dasve, brode – brodo, mone – mome, klam – klav, valo – valo, mleft – pleft, kšu – chšu, pipajl – pivaj, makl – jbakl, kdev – kdel, zuf – zup, šivjo – šivlo, fifka – fikfa, klemr – kemr, opo – ovo, blim – plim, šplakl – pakl, pdok – dok, vtí – ptí, pobž – povž, juplí – julíp, jívta – jípta, jejo – joje, javo – jova, kin – kim, mžam – mžav, moruš – mošur, iglů – igló, sutr – sudr, jakl – jalk, žlab – žlav, šupl – šulp, mrko – mroko, jep-jep, hrky – hreky, ome – oume, kvale – kvele, krasc – kras, aný – amí, bled – blet, ank – ank, oum – oun, man – mam, blen – blen, frot – frod, olím – olín, mílas – misal, pjeko – pkejo, mlel – mlal, trsek – drsek, mip – mep, mněv – mnev, chat – chat, ryt – rut, dovka – kovka, mlert – mletr, žli – lži, žle – žleb, žabro – žabro, lipra – litra, lemchu – lemchu, chumaj – chumaj, sevok – sefok, pektr – perkt, juchoj – chujoj, čeb – čep, konž – kon, fek – sek, džum – džun, frip – frip, kreve – krefe, jakol – jalok, otek – otppek, eped – pedta, trikoš – trikš, manta – mamta, rovs – ros, slave – slave, želík – želk, tuňka – tuňko, jkaka – jkako, leve – pleve, fraš – flaš, tmes – dmes, tost – tost, kjám – kján, kveš – kveš, frak – flak, frč – frč, tres – ztes, člok – člok, trsš – strč, stuk – strok,

i/y

tin – tyn, dium – dyum, tiva – tyva, cík – cík, ptyr – ptir, hedi – hedy, nitr – nytr, didy – dydi, tymto – timto, tety – teti, tých – tích, tyz – tiz, dif – dyf, dit – dyt, tit – tyt, vník – vnýk, dij – dyj, mnik – mnyk, kuke – kúke, niko – nyko, dyř – diř, nyh – nih, gig – dyg, tyk – tik, nyk – nyk, dif – dyf, til – til, dyl – dil, nyny – nyiny, didi – didy, ští – štý, ldy – ldi, nij – nij, dyon – dion, rní – rný, itý – ití, jní – jný, etní – etný, ných – ních, nič – nýč, stý – stí, arní – arný, tik – tik, tín – tyn, ejtín – ejtín, átí – átý, tijo – tyjo, štyr – štir, mní – mný, átým – átím, niv – nyv, ečtní – ečtní, tyv – tiv, vny – vni, dýš – diš, prní – prný, hutí – hutý, utí – utý, klatý – klatí, dyrt – dirt, vaní – vaný, idí – idý, vaní – vaný, idí – idý, klní – klný, dyrte – dirte, ceti – cety, klntý -klntí, očdý – očdí, modi – mody, dyti – dyty, lení – lený, patí – patý, betí – betý, ptý – ptí, pný – pní, nyvl – nivl, til – tyl, pdý – pdí

krátké / dlouhé

nál – nal, mača – mačá, šálo – šalo, péke – peke, ávoč – avoč, námor – namor, šámo – šamo, klévo – klevo, kora – kora, ándrov – androv, ryčo – ryčo, síc – sic, deli – deli, hro – hró, bin – bin, teré – tere, tuj – tůj, mŭc – mŭc, kahá – káha, klo – kló, síd – sid, jíb – jib, dep – dep, tar – tár, drá – drá, kle – kle, hjŭ – hju, bno – bnó, jují – jŭji, gád – gad, ájko – ájkó, hnŭ – hnŭ, mná – mna, bná – bná, jij – jīj, fer – fer, gor – gór, náře – naře, proj – prój, blá – bla, laro – láro, řáro – řáro, meřé – meře, beno – beno, mny – mný, fdí – fdí, kmá – kma, mní – mni, díc – díc, pekó – peko, viř – viř, ery – ery, folhy – folhý, čirt – čirt, omýk – omyk, mík – mik, líko – liko, dro – dró, kákoj – kakoj, pŭs – pus, nář – nař, rog – rog, rém – rem, kreč – kréč, píp – píp, pop – pop, bach – bách, tan – tan, vic – vic, nák – nak, náro – naro, trok – trok, číp – čip, trak – trák, lero – léro, dýt – dýt, dev – děv, tekš – tĕkš, onĕk – onek, těl – tel, mnen – mnen, taber – tabĕr, det – dět, bnĕ – bnĕ, klane- klanĕ, vevĕ – věve, vnelo – vnĕlo, těže – teže, avĕk – avek, štĕm – štem, těva – teva, těž – těž, štĕp – štep, del – děl, mnĕt – mnĕt, vtel – vtĕl, štem – štĕm, kvĕm – kvem, děmto – demto, nef – nĕf, štel – štĕl, kvĕt – kvet, dvĕt – dvet, mnĕ – mne, zpet – zpĕt, chmen – chmĕn, měst – mest, měř – měř, svĕl – svel, mnesel – mnĕsel, kber – kbĕr, chmen – chmĕn, kvĕš – kvĕš, derva – derva, mnev – mnev, pĕt – pet, def – děf, kdĕš – kdeš, zve – zvĕ, steš – stĕš, kteň – ktĕň

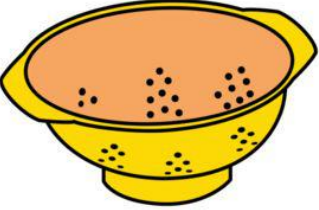

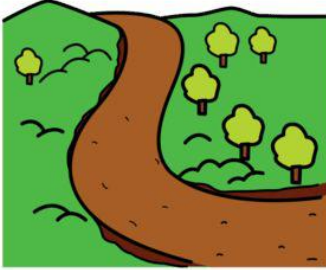

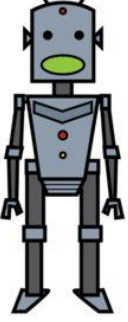
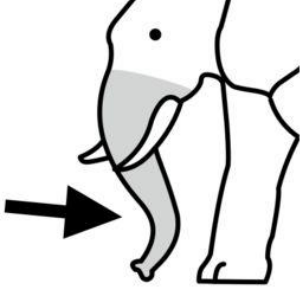

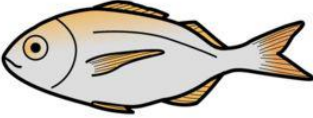

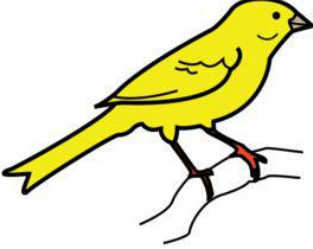
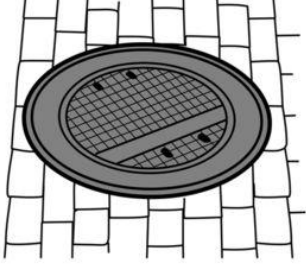

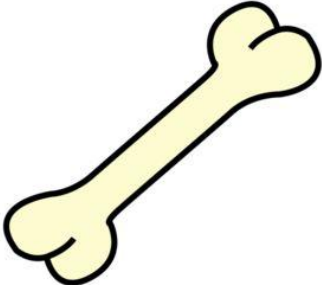
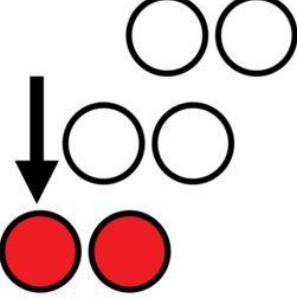
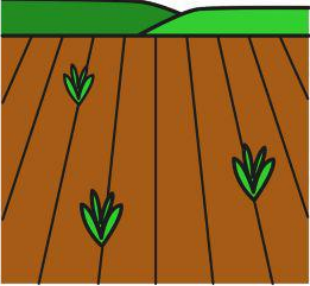
S-Z-C

verza – versa, losík – lozík, nec – nes, haca – hasa, vzezu – vsesu, chovs – chovc, cko – sko, ceč – seč, ský – cký, ejzal – ejzal, smet – zmet, zes – zez, aso – azo, kozl – kocl, sece – sece, des – dez, druc – drus, cíbl – síbl, ziu – ciu, das – daz, has – haz, tsu – tzu, zug – cug, ctí – stí, semt – cement, cek – sek, ostem – octem, zban – span, ict – ist, zichu – sichu, srop – zrop, ezja – esja, base – baze, efac – efas, saks – zaks

Š-Ž-Č-Ř

tužl – tušl, šaku – žaku, šira – žira, žná – šná, líchař – líchaž, šemto – čemto, vším – vřím, seveš – sever, leš – leč, nerš – nerš, nuš – nuš, rší – rží, čtí – ští, čet – šet, žep – šep, třich – třich, fruč – fruš, maž – mař, lár – láš, šir – žir, ača – aša, žeš – šež, freš – freč, koč – koč, čtēm – štēm, poší – porí, huš – huš, rží – rží, seží – seří, aší – ačí, žiša – žíža, šoví – čoví, guří – guší, derš – derč, polš – polč, pojš – pojč, člší – člží, liží -liší, teč – tež, šuvl – žuvl, léř – léš, vošl – vočl, šak –žak, našl – načl, štof – čtof, mruš – mruč, šín – šín, šnič – šniš, kořk – kožk, žlůň – šlůň, srč – srč, reše – reče, štoj – čtoj, čikl – čikl, kšan – kžan

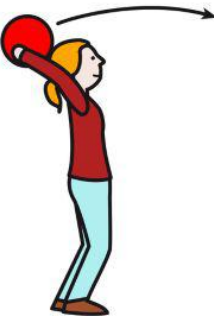
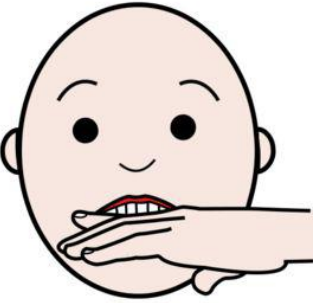

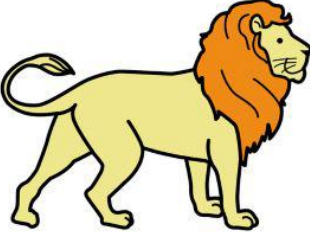

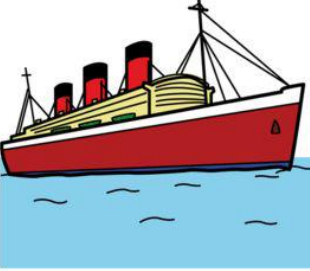

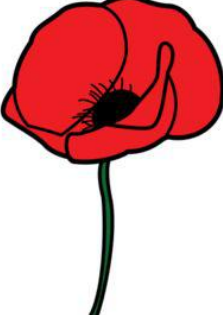
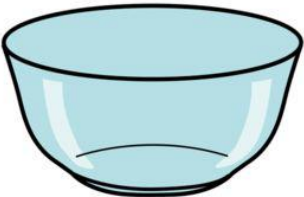
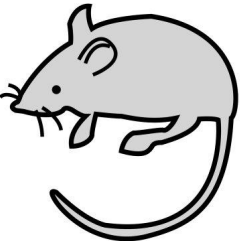

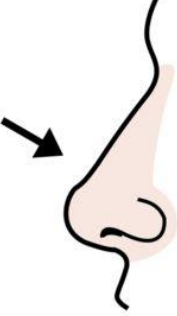
SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (BAČA - BASA,.....)

 <p>BASA</p>	 <p>BAČA</p>	 <p>HOŘÍ</p>	 <p>HOLÍ</p>
 <p>CEDNÍK</p>	 <p>ZEDNÍK</p>	 <p>CESTA</p>	 <p>VESTA</p>
 <p>ROBOT</p>	 <p>CHOBOT</p>	 <p>CHYBA</p>	 <p>RYBA</p>
 <p>KAPE</p>	 <p>KAFE</p>	 <p>KANÁR</p>	 <p>KANÁL</p>
 <p>HOST</p>	 <p>KOST</p>	 <p>DOLE</p>	 <p>POLE</p>

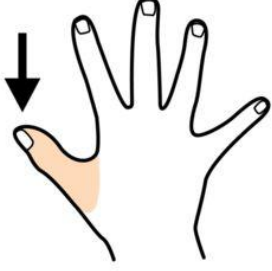
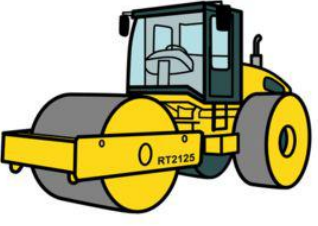
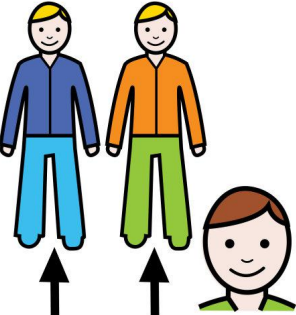

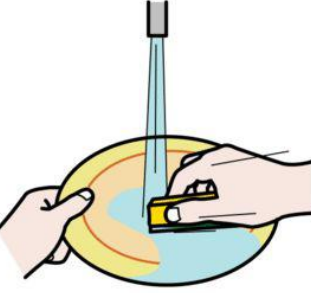
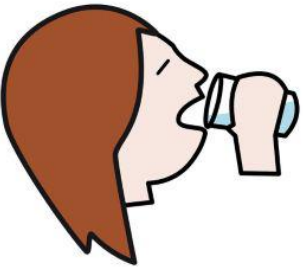

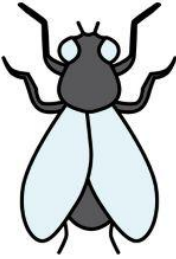
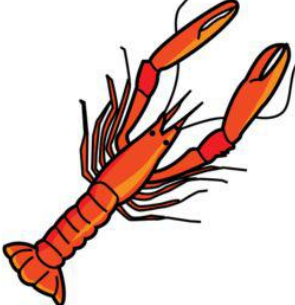

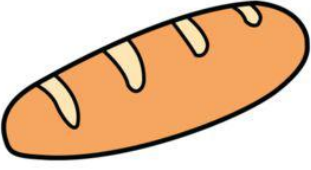

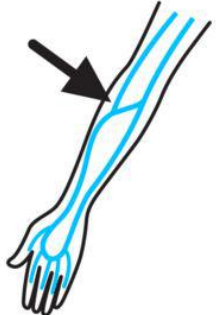
SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (DOUPĚ- POUPĚ,....)

			
DOUPĚ	POUPĚ	DRAHÁ	DRÁHA
			
FLEK	VLEK	LOTO	FOTO
			
HOUKÁ	FOUKÁ	GÁZA	VÁZA
			
PUMA	GUMA	HELMA	ŠELMA
			
HODÍ	CHODÍ	HODINA	RODINA

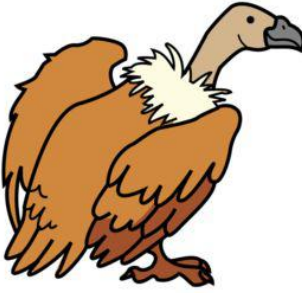
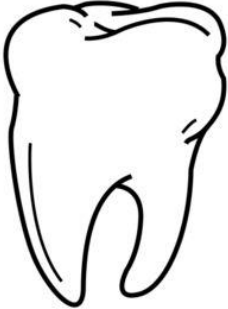

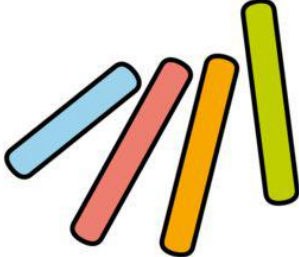

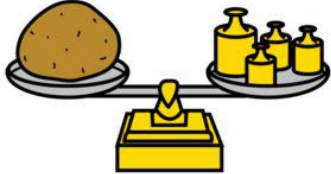
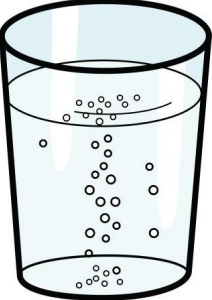
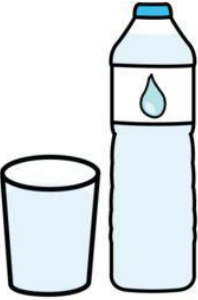
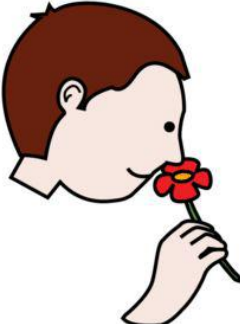

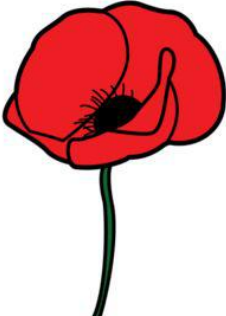

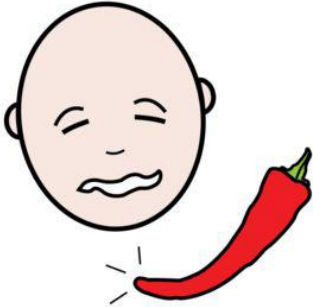
SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (BOLÍ- HOLÍ,....)

			
BOLÍ	HOLÍ	HONÍ	HODÍ
			
KOUŠE	KOUPE	SVĚT	KVĚT
			
LES	LEV	LEŽÍ	LETÍ
			
LOM	LOŽ	HÁK	MÁK
			
MISKA	MYŠKA	NOC	NOS

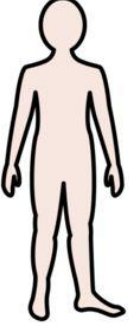
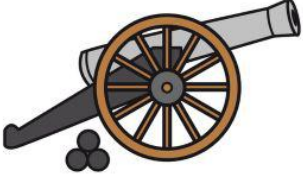
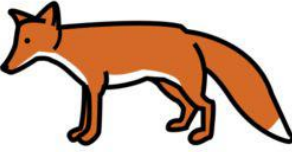
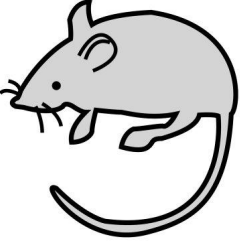

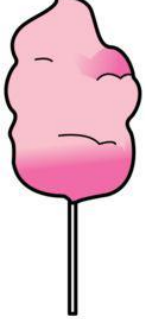
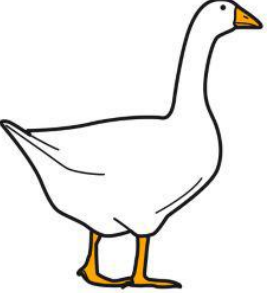

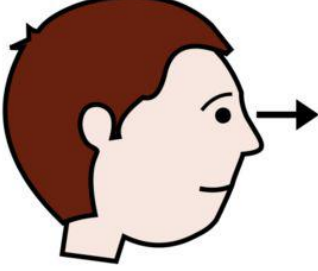

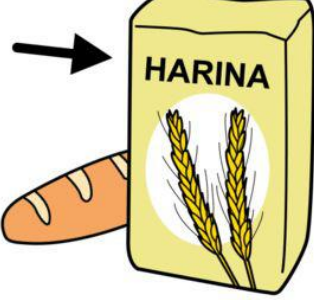

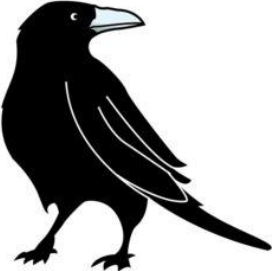

SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (PÁD- PÁN,....)

			
PÁD	PÁN	PALEC	VÁLEC
			
PÁNI	PANÍ	LIJE	PIJE
			
MYJE	PIJE	PLÁČ	PLÁŽ
			
PUŠKA	MUŠKA	RAK	LAK
			
VEKA	ŘEKA	SÍLA	ŽÍLA

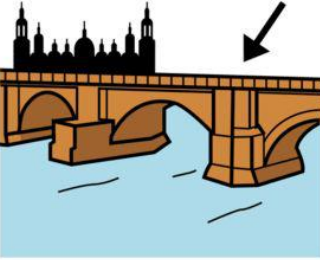
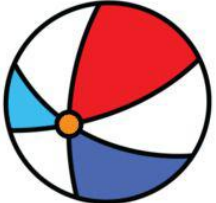

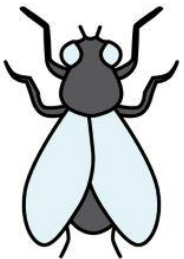

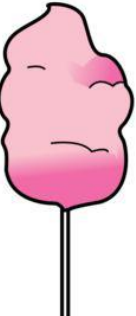

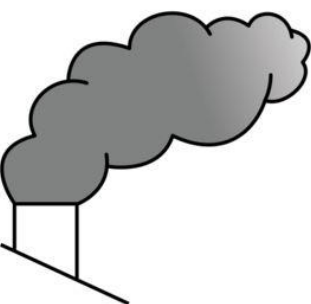

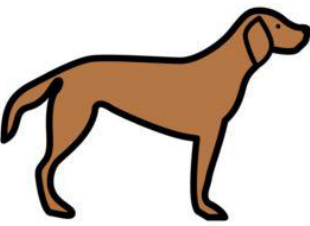
SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (SOCHA- SOVA,....)

			
SOCHA	SOVA	SUP	ZUB
			
BIJE	ŠIJE	TŘÍDA	KŘÍDA
			
TÝM	DÝM	VÁLÍ	VÁŽÍ
			
SODA	VODA	VONÍ	HONÍ
			
ŽÁK	MÁK	BALÍ	PÁLÍ

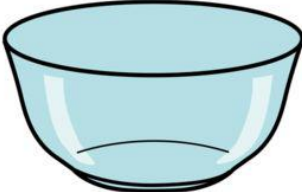

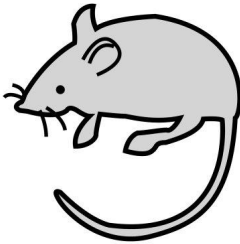
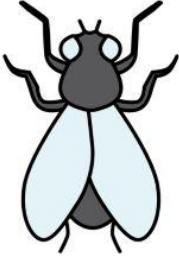
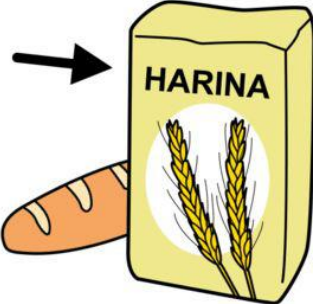
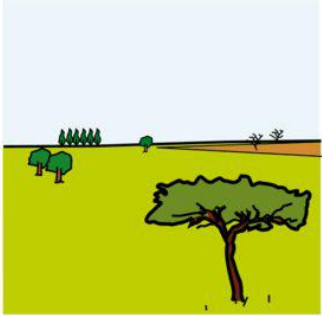

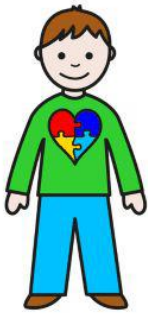
SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (PATA- PADÁ,....)

			
PATA	PADÁ	TĚLO	DĚLO
			
LIŠKA	MYŠKA	CHATA	VATA
			
HUSA	PUSA	ZÍVÁ	DÍVÁ
			
SOLÍ	BOLÍ	MOUKA	MOUCHA
			
VRÁNA	BRÁNA	KOUPE	HOUPE

SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (KOST- MOST,....)

			
KOST	MOST	MRAK	DRAK
			
MÍČ	RÝČ	BOTY	NOTY
			
MUŠKA	TUŽKA	MÁVÁ	DÁVÁ
			
VANA	VATA	SALÁM	SALÁT
			
DÝM	DŮM	PAS	PES

SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ PODOBNĚ ZNĚJÍCÍCH HLÁSEK, POJMENUJTE 1 OBRÁZEK Z DVOJICE, DÍTĚ UKÁŽE NA OBRÁZEK (LUK- LAK,....)

			
LUK	LAK	KOPE	KAPE
			
TÁTA	TETA	BOSA	BASA
			
TUŽKA	TAŠKA	MISKA	MASKA
			
KOPE	KOUBE	MYŠKA	MUŠKA
			
MOUKA	LOUKA	NITĚ	DÍTĚ

Mgr. Milena Kmentová – Hudební činnosti v logopedické prevenci
Hudební činnosti v MŠ – Pracovní list č. 2

Pěvecké činnosti pro sluchové vnímání a diferenciaci samohlásek

Při vývoji fonemického uvědomování v předškolním věku stojí sluchová diferenciacie samohlásky na samém konci vývojové řady této dovednosti. Následující činnost má potenciál hravým způsobem tuto dovednost stimulovat. Kromě toho rozvíjí sluchovou krátkodobou paměť melodie i textu, vede k odstraňování agramatismů.

Děti opakují po učitelce každý předzpíváný takt. Zpěv se pak přeruší a učitelka se ptá: co bylo zelené? Zelená? Zelený? Děti vzpomínají a doplňují. Slovní spojení můžeme znovu přezpívat.

Ze-le-ný trá-vník, ze-le-ná ros-nička, ze-le-né ponož-ky.

Hor - ký čaj, hor - ká po-lé-vka, hor - ké ka-ka-o.

Vytvořte vlastní variace možných ostinátních melodií – dodržujte ukončenost melodie ve třetím taktu (na tónu d1).

čistý

špinavý

Vytvořte vlastní zásobu vhodných slovních spojení. Využijte dvojic opozitních adjektiv. (Vytvořte k některým slovním spojeními ilustrace - pro děti s OMJ.)

studený oběd	studená sprcha	studené topení
plný talíř	plná polička	plné místo
prázdný bazén	prázdna místnost	prázdne' poličko
vysoký dům	vysoka' věž	vysoké znie
nizký strop	nizka' brána	nizké větre
pomalý dech	pomala' kolona	pomale' autičko
rychlý start	rychla' stieľa	rychle' auto
špinavý ubrus	špinava' ruka	špinavé tričko
čistý papír	čista' voda	čisté ponožky
hezký obrázek	hezka' stavba	hezká počasí